

VUDŽIO ALENO (WOODY ALLEN) FILMO
„KAD IR KAS BENUTIKTŲ“
GARSINIO VAIZDAVIMO KOMENTARŲ VERTINIMO
APKLAUSOS REZULTATAI

Nuotrauka: http://archyvas.zurnalaskinas.lt/lt/kino_teatras/what307.html

Garsinis vaizdavimas – tai vaizdo apibūdinimas tekstu. Garsinis vaizdavimas taikomas asmenims, kurie dėl regos negalios negali matyti vaizdo, todėl jiems jis papasakojamas tekstu. Garsinis vaizdavimas taikomas įvairioms iliustracijoms (paveikslėliams, nuotraukoms, schemoms, grafikams) apibūdinti ir paaiškinti, taip pat juo siekiama padėti suvokti įvairios vaizdu pateikiamos informacijos turinį.

Filmai su garsinio vaizdavimo komentarais regos negalią turintiems žmonėms – palyginti nauja ir mažai išplėtotą paslauga, todėl, siekiant kryptingai ją tobulinti, būtina nustatyti jos adresatų požiūrį į garsinį vaizdavimą ir nuomonę apie šiuo metu pateikiamų vartotojams produktų su garsiniu vaizdavimu kokybę.

Vaizdo ir garso produktus su garsiniu vaizdavimu regos negalią turintiems žmonėms šiuo metu Lietuvoje kuria dar nedaug subjektų. Labiausiai šioje srityje pažengusi institucija yra Vilniaus universiteto Kauno fakultetas (VU KnF), turintis Audiovizualinio vertimo studijų programą, kurios studentai praktikos metu ir kaip studijų darbus rengia įvairių vaizdo ir garso objektų (teatro spektaklių, kino ir animacinių filmų, vaizdo klipų, sporto rungtynių, madų šou ir kt.) garsinį vaizdavimą. VU KnF ir Lietuvos aklųjų biblioteką (LAB) sieja bendradarbiavimas, sukurtų produktų sklaida, vartotojų grįžtamojo ryšio nustatymas. 2017 m. Lietuvos aklųjų bibliotekoje įvyko animacinio filmo „Avelės ir vilkai“ su garsiniais komentarais peržiūra. Siekiant išsiaiškinti regėjimo negalią turinčių žmonių nuomonę apie garsinio vaizdavimo komentarų įterpimą filmo metu, jų privalumus ir trūkumus, po filmo peržiūros buvo atlikta žiūrovų apklausa (ataskaita pateikiama <http://www.labiblioteka.lt/lt/apie-biblioteka/bibliotekos-veiklos-tyrimai>).

2018 m. LAB lankytojams parodytas režisieriaus **Vudžio Aleno (Woody Allen) romantinės komedijos žanro filmas „Kad ir kas benutiktų“ su garsinio vaizdavimo komentarais**. Garsiniai komentarai sukurti dvigubą įgarsinimą turinčiam filmui – originalų anglų kalba ir „ant viršaus“ lietuvišką įgarsinimą. Garsinius komentarus filmui parengė ir juos įskaitė vienas diktorius (VU KnF studentė Greta Lukoševičiūtė). Lietuvių kalba įgarsinto filmo trukmė – 1 val. 32 min., filmo trukmė su garsinio vaizdavimo komentarais – 2 val. 16 min. 50 sek. Garsinis komentavimas atliekamas po veiksmo / dialogų arba stabdant originalų siužetą.

Filmo „Kad ir kas benutiktų“ peržiūra vyko birželio 13-18 d. LAB centre Vilniuje ir trijuose bibliotekos padaliniuose Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose. Garsinio vaizdavimo komentarų paslaugos patrauklumo ir jos reikalingumo regos negalią turintiems žmonėms įvertinimui, po filmo peržiūrų LAB Vartotojų aptarnavimo centro darbuotojai minėtuose bibliotekos padaliniuose atliko tyrimą – žiūrovų apklausą.

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti LAB vartotojų nuomonę apie filmų su garsiniu vaizdavimu kūrimo metodiką (garsinio vaizdavimo komentarų apimtį, detalumą, įterpimo vietą, diktorių balsų pasirinkimo svarbą ir kt.).

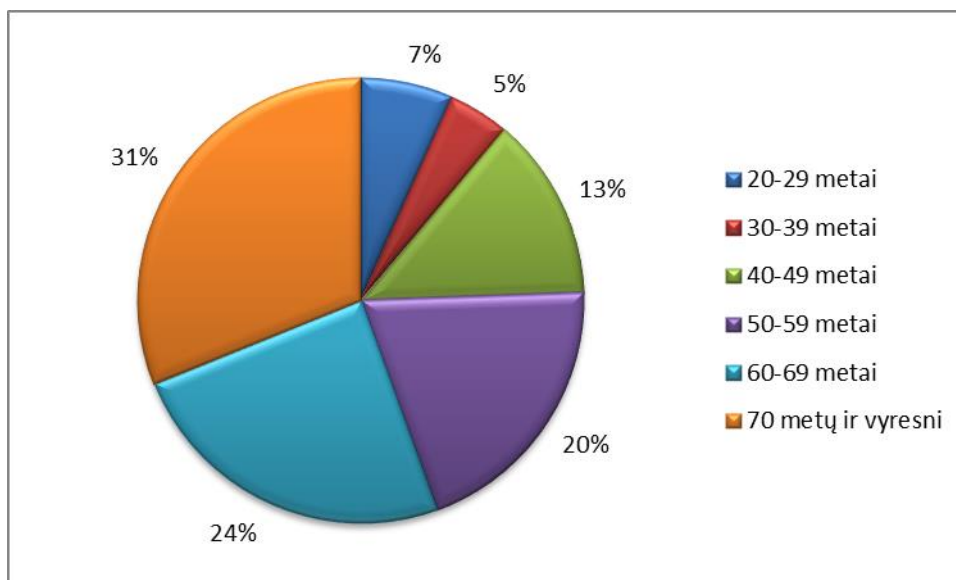
Tyrimo uždaviniai:

1. Išsiaiškinti auditorijos poreikius vertinant juos pagal respondentų lytį ir amžių.
2. Ištirti žiūrovų pageidavimus dėl diktorių, filmų žanrų ir kt. kriterijų pasirinkimo.
3. Nustatyti respondentų nuomonę dėl garsinio vaizdavimo kokybės.

Tyrimo metodas – LAB lankytojų, turinčių regėjimo negalią anketinė apklausa, kuri buvo vykdoma pagal iš anksto parengtą klausimyną (pateikiamas šios ataskaitos 1 priede).

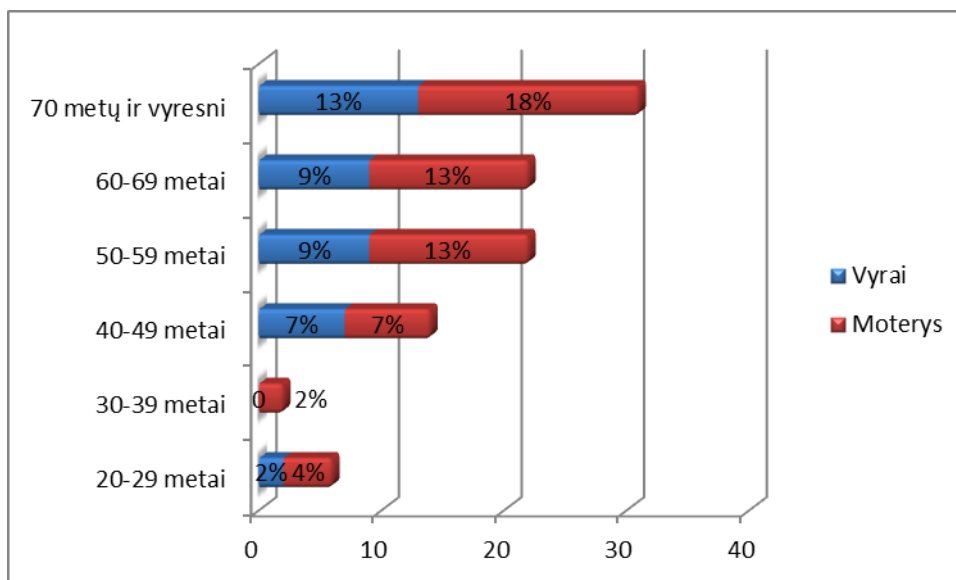
APKLAUSOS REZULTATAI

Filmo „Kad ir kas benutiktų“ peržiūroje LAB centre Vilniuje ir trijuose padaliniuose dalyvavo 74 bibliotekos lankytojai. Apklausoje sutiko dalyvauti 45 žiūrovai (61 proc.), turintys regėjimo negalią, iš jų 18 vyrų (40 proc.) ir 27 moterys (60 proc.), kurių amžius nuo 21 iki 81 metų. Daugumą sudarė respondentai, kurių amžius nuo 60 metų (55 proc.) (1 pav.).

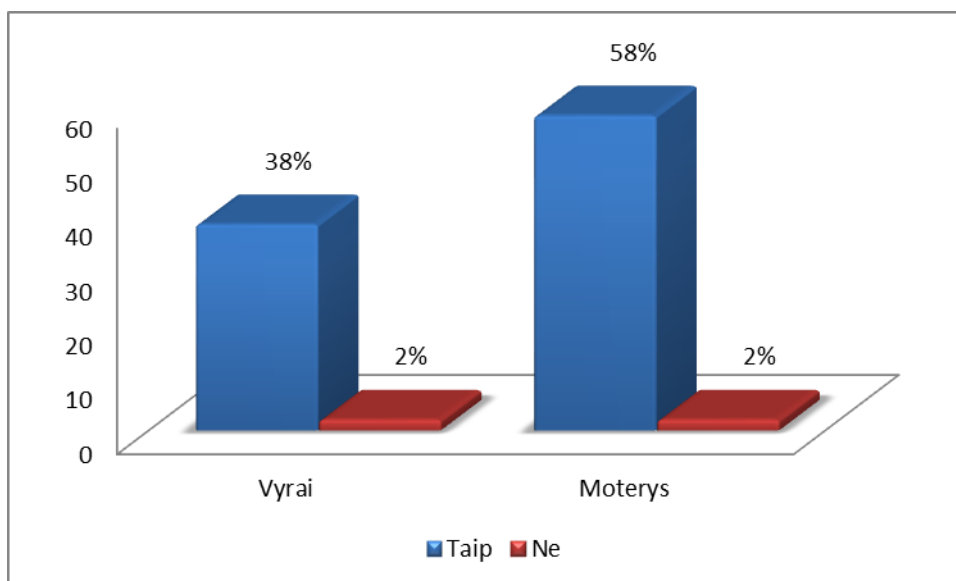
1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes

Didžiąją dalį apklausoje dalyvavusių respondentų sudarė 70 metų ir vyresnio amžiaus moterys (18 proc.) (2 pav.).

2 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes ir lytį

Apklauso pradžioje respondentų buvo klausama, *ar filmo metu garsinio vaizdavimo komentarai buvo įterpiami laiku*. Didžioji dalis (96 proc.) apklauso dalyvių pasirinko atsakymo variantą „taip“. 4 proc. respondentų (iš jų po 2 proc. vyrų ir moterų) teigė, kad garsinio vaizdavimo komentarai buvo įterpiami ne laiku (3 pav.).

3 pav. 1 klausimo „Ar garsinio vaizdavimo komentarai filme buvo įterpiami laiku?“ vertinimas

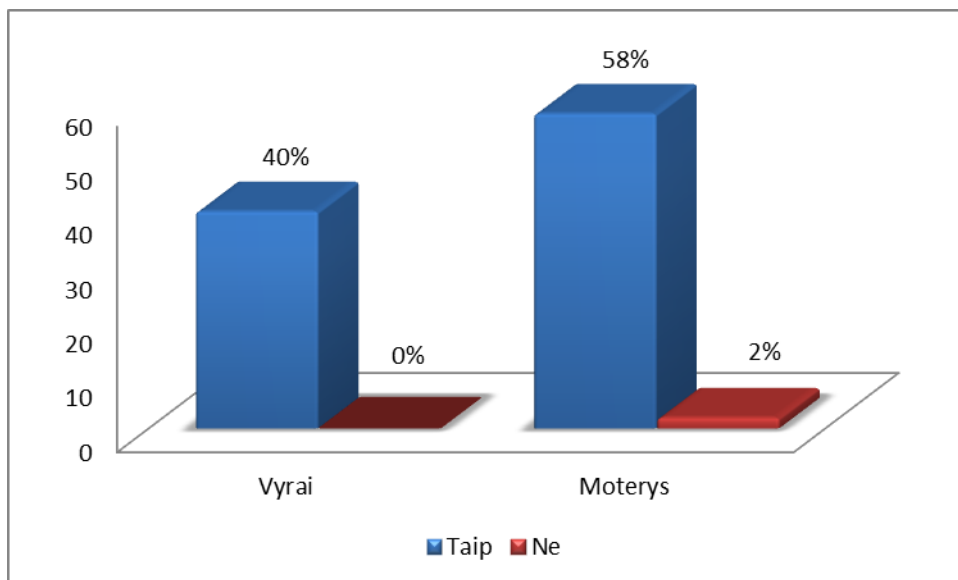
Atsakydami į šį klausimą, 20-29 ir 50-59 metų respondentai pasiūlė, kad *komentarai būtų įterpiami po veiksmo ar dialogų nepertraukiant jų*. Apklauso dalyvių (24 proc., iš jų 13 proc. moterų) komentarai dėl pastebėtų trūkumų ir kiti atsiliepimai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Respondentų išsakytos pastabos vertinant 1 klausimą (pagal amžiaus grupes ir lytį)

Amžiaus grupė	Vyrų	Moterys
20-29 metai	✚ <i>Komentuoti po veiksmo, nepertraukti dialogų</i>	
30-39 metai		
40-49 metai		✚ <i>Viskas labai laiku ir labai suprantama</i>
50-59 metai	✚ <i>Nepertraukti dialogų. Geriau įterpti po dialogo</i> ✚ <i>Gal per dažnai įterpiami komentarai</i>	✚ <i>Geriausia, kai komentarai įterpiami po dialogo ar po veiksmo</i>
60-69 metai	✚ Taip, visiškai tinkamu laiku	✚ Man komentarų nereikėtų ✚ <i>Komentarai galėtų būti trumpesni</i>
70 metų ir vyresni	✚ Manau, kad taip, man tiko	✚ Esu silpnaregė, tad komentarai padėjo daug ką pastebėti, ko žiūrėdama net nemačiau. Labai gerai žiūrėti su komentarais ir

		silpniau matantiems ✚ Viskas laiku ir pakankamai suprantama
--	--	--

Apklausoje metu domėtasi, ar filmo metu žiūrovams *pakako garsinio vaizdavimo komentary.* 98 proc. respondentų pritarė, kad garsinio vaizdavimo komentary apimtis filmo metu buvo pakankama. Atsakymo variantą „ne“ pasirinko 2 proc. moteryų (4 pav.).

4 pav. 2 klausimo „Ar garsinio vaizdavimo komentary apimtis yra pakankama?“ vertinimas

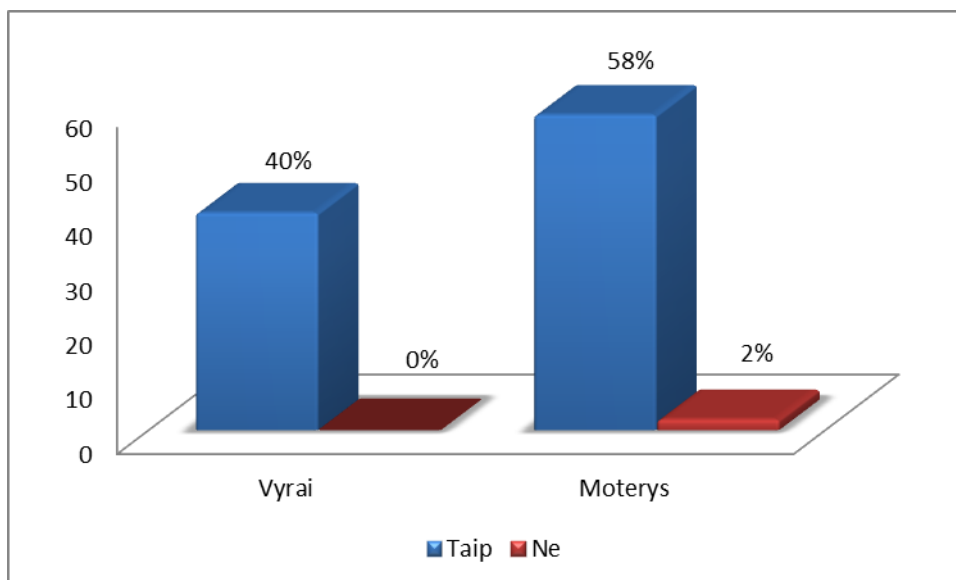
Tolimesnei apklausoje rezultatų analizei žiūrovų (31 proc.) išsakytos pastabos dėl garsinių komentary apimties vertinimo taip pat buvo sugrupuotos pagal respondentų lytį ir amžiaus grupes (pateikiama 2 lentelėje). Kaip matyti iš apklausoje dalyvių atsakymų, pastabų neturėjo tik 30-39 metų respondentai. Kas penktas žiūrovas (20 proc., iš jų po 10 proc. vyrų ir moteryų) pabrėžė *komentary perteklišumą (per daug, per ilgi arba per daug detalių).*

2 lentelė. Respondentų išsakytos pastabos vertinant 2 klausimą (pagal amžiaus grupes ir lytį)

Amžiaus grupė	Vyrai	Moterys
20-29 metai	✚ Visiškai pakanka įsivaizduoti	✚ <i>Per ilgi, per daug detalių. Niekada nemačiusiam žmogui jos nieko nesako</i>
30-39 metai		
40-49 metai	✚ <i>Kai kurie galėtų būti trumpesni</i>	✚ Visiškai pakanka, bet ir trumpesni būtų neišsamūs. Viskas gerai
50-59 metai	✚ <i>Daug tuščiažodžiavimo, nereikalingų detalių</i>	
60-69 metai	✚ Nei per ilgi, nei per trumpi, pats tas	✚ <i>Kartais per ilgi</i>
70 metų ir	✚ Nereikia nei trumpesnių, nei ilgesnių, visiškai pakanka, normaliai	✚ <i>Atsisakyti per daug smulkių detalių</i> ✚ Pakankama apimtis ir <i>netgi šiek tiek per daug kai kada</i>

vyresni	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Apimtis pakankama, <i>kartais net per daug</i> ✚ <i>Ne visų komentarų reikia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Manau, kad taip ✚ <i>Galėtų būti trumpesni</i>
---------	---	---

Iš 45 apklaustų filmo žiūrovų, 98 proc. nurodė, kad *garsinio vaizdavimo komentarai buvo aiškūs ir išsamūs*. Atsakymo variantą „ne“ pasirinko tik moterys (2 proc.) (5 pav.).

5 pav. 3 klausimo „Ar garsinio vaizdavimo komentarai buvo aiškūs ir išsamūs?“ vertinimas

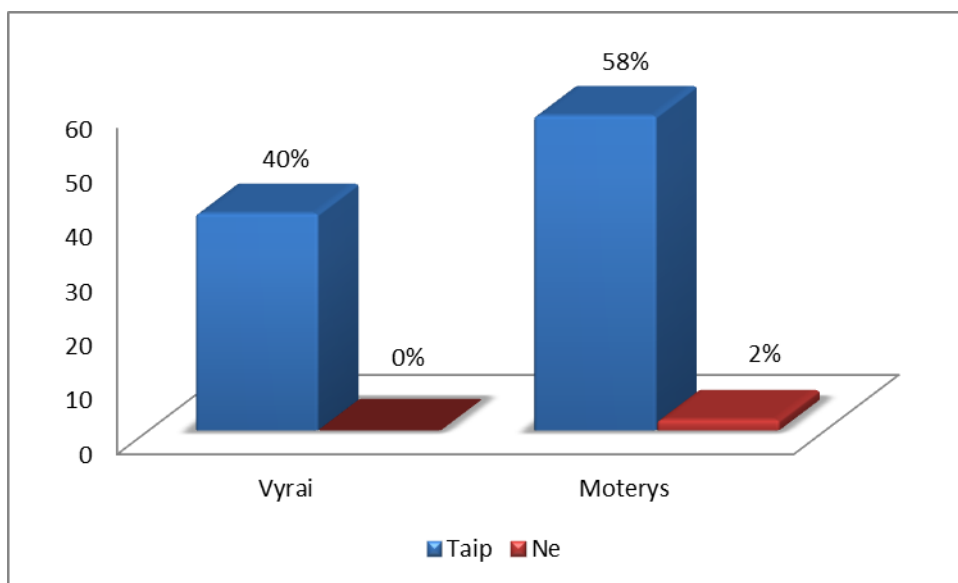
24 proc. apklausos dalyvių (iš jų 16 proc. moterys), atsakydami į 3 klausimą, jį pakomentavo. Daugiau trūkumų vertinant garsinių komentarų aiškumą ir išsamumą pastebėjo moterys (11 proc.). Analizuojant respondentų išsakytas pastabas pagal apklausos dalyvių amžių, jas nurodė 50-59 ir 70 metų ir vyresni LAB lankytojai (18 proc.). Kaip matyti iš 3 lentelės, respondentai siūlo, kad *komentarai būtų labiau apibendrinti, neperteikiantys per daug smulkių detalių*. Jokių komentarų vertinant šį klausimą neišsakė 30-39 metų žiūrovai.

3 lentelė. Respondentų išsakytos pastabos vertinant 3 klausimą (pagal amžiaus grupes ir lytį)

Amžiaus grupė	Vyrai	Moterys
20-29 metai	✚ Viskas normaliai	✚ <i>Per daug detalių. Norėtusi konkretumo ir tik reikšmingų, kažką ypatingo pasakančių komentarų</i>
30-39 metai		
40-49 metai	✚ <i>Komentatorė galėtų kalbėti aiškiau</i>	✚ Labai aiškiai viską supratau, geras, aiškus, neįkyrus balsas
50-59 metai	✚ <i>Bet galėtų būti labiau apibendrinti, koncentruoti. Atskleidžiama esmė, be smulkių detalių</i>	✚ <i>Kartais per ilgi</i>
60-69 metai		✚ <i>Per daug smulkmenų</i>
		✚ <i>Kai kurie per daug smulkmeniški</i>

70 metų ir vyresni	Balsas aiškus, neįkyrus	Geras, aiškus balsas, komentarai išsamūs
		<i>Komentuoti galėtų vyriški ir moteriški balsai</i>

Didžioji dalis respondentų (98 proc.) pritarė, kad *garsinio vaizdavimo komentarų pilnai pakako norint suprasti, kada ir į kokią vietą persikėlė veiksmas*. Veiksmo laiko ar vietos pasikeitimo suvokimui garsinių komentarų pritrūko moterims (2 proc. respondentų) (6 pav.).

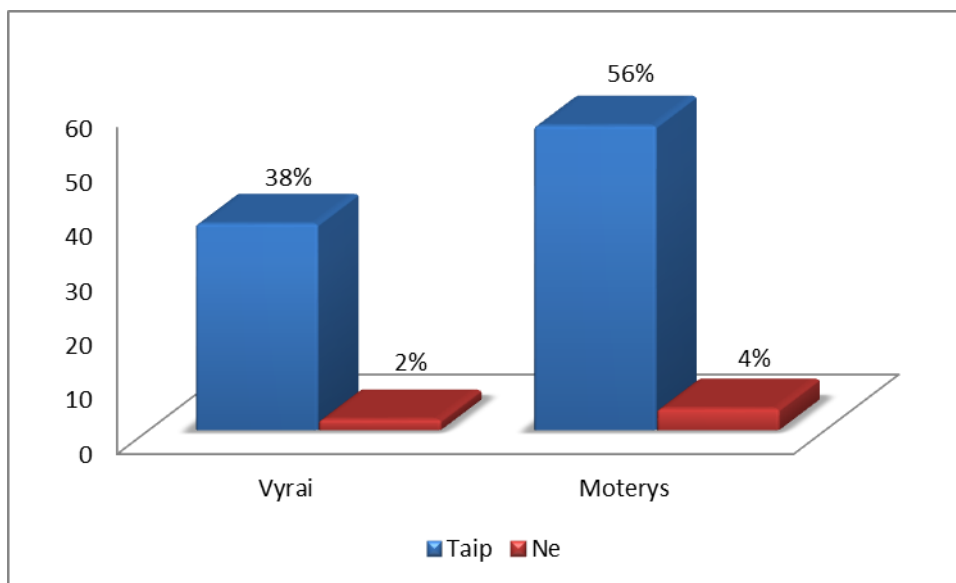
6 pav. 4 klausimo „Ar užtenka garsinio vaizdavimo komentarų, kad būtų galima suprasti, kada ir į kokią vietą persikėlė veiksmas?“ vertinimas

Šį klausimą pakomentavo 13 proc. respondentų (vyrų ir moterų skaičius vienodas). 7 proc. apklausos dalyvių, kurių amžius 20-29 ir 50-59, 60-69 metai, pasirinko atsakymo variantą „taip“, tačiau teigė, kad jiems *vietos komentarų kai kur trūko* (4 lentelė).

4 lentelė. Respondentų išsakytos pastabos vertinant 4 klausimą (pagal amžiaus grupes ir lytį)

Amžiaus grupė	Vyrai	Moterys
20-29 metai	Viskas normaliai, pakako suprasti	<i>Vietos komentarų trūko. Bet šie irgi turi būti labai trumpi</i>
30-39 metai		
40-49 metai		Pakako suvokti
50-59 metai	<i>Kai kur vietos komentarų trūko</i>	
60-69 metai	Viską supratau	<i>Vietą galėtų nusakyti ir aiškiau. Intonacija aiškesnė, kartais komentaras prapuola</i>
70 metų ir vyresni		

94 proc. apklausos dalyvių pritarė, kad *suprasti aplinkai, kurioje vyksta filmo veiksmas garsinio vaizdavimo komentary pilnai pakako* (7 pav.). Atsakymo variantą „ne“ pasirinko 6 proc. respondentų, iš jų 4 proc. moterų.

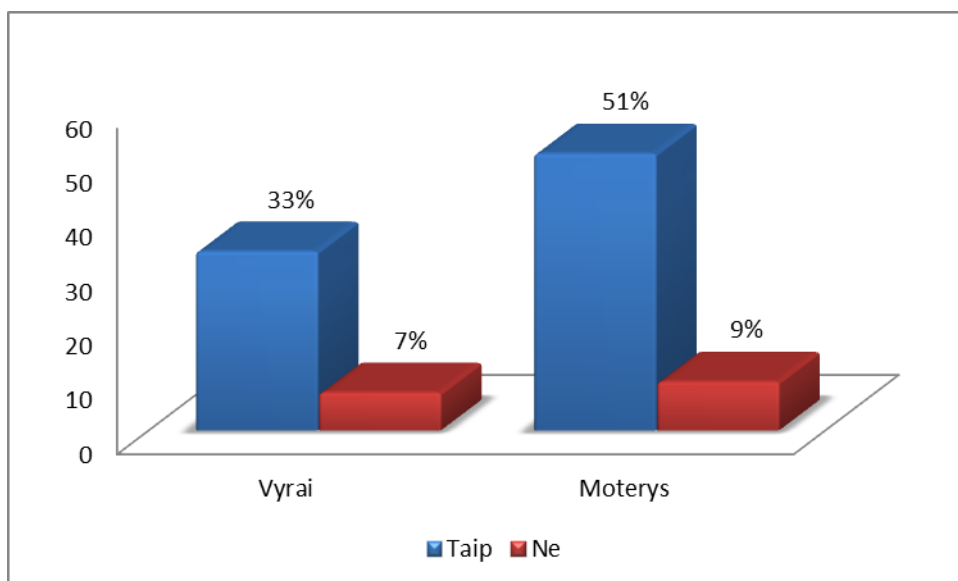
7 pav. 5 klausimo „Ar užtenka garsinio vaizdavimo komentary aplinkai, kurioje vyksta filmo veiksmas, suprasti?“ vertinimas

Kaip matyti iš 5 lentelės, šį klausimą pakomentavo visų amžiaus grupių apklausos dalyviai (22 proc. atsakiusiųjų, iš jų po 11 proc. vyrų ir moterų). Iš jų 11 proc. respondentų nurodė, kad *aplinkos apibūdinimui turėtų būti pateikiami tik filmo veiksmui reikšmingi garsiniai komentarai*.

5 lentelė. Respondentų išsakytos pastabos vertinant 5 klausimą (pagal amžiaus grupes ir lytį)

Amžiaus grupė	Vyrai	Moterys
20-29 metai	✚ Viskas normaliai	✚ <i>Aplinką komentuoti tada, jei ji reikšminga veiksmui</i>
30-39 metai		✚ <i>Truputį per daug</i>
40-49 metai	✚ <i>Sunku įsivaizduoti aplinką</i>	✚ Visiškai suprantama
50-59 metai		✚ <i>Aplinką komentuoti tada, jei ji reikšminga veiksmui</i>
60-69 metai	✚ Labai tikroviškai įsivaizdavau vietas, kur vyko veiksmas, o ar iš tiesų taip - sunku pasakyti, nematau	
70 metų ir vyresni	✚ Su metais silpsta regėjimas, daugelio detalių būčiau nepastebėjusi, jei ne tie komentarai ✚ <i>Kai kurių nereikia</i>	✚ Viską supratau, labai šauniai nupasakojama aplinka

Apklausoje dalyvavusių žiūrovų atsakymai atskleidė, kad 84 proc. respondentų nuomone, *garsinio vaizdavimo komentary apimtis filmo veikėjams (veikėjų veiksmams, išvaizdai, gestams, mimikai ir kt.) apibūdinti buvo pakankama*. Pasirinkusiųjų atsakymo variantą „ne“ buvo 16 proc., iš jų didesnę dalis (9 proc.) – moterys (8 pav.).

8 pav. 6 klausimo „Ar užtenka garsinio vaizdavimo komentary filmo veikėjams (veikėjų veiksmams, išvaizdai, gestams, mimikai ir kt.) apibūdinti?“ vertinimas

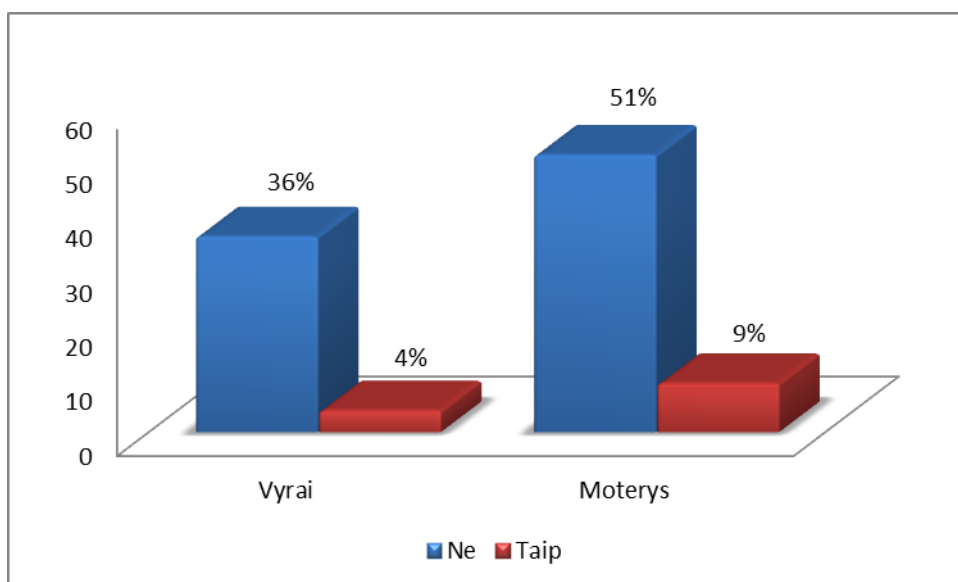
Kiek mažiau nei pusė (44 proc.) visų amžiaus grupių apklausoje dalyvavusių respondentų aptariamam klausimui turėjo įvairių pastebėjimų (6 lentelė). 16 proc. atsakiusiųjų nuomone, *veikėjų aprangai, išvaizdai ar mimikai apibūdinti garsinių komentary buvo per daug*. 20 proc. respondentų pažymėjo, *kad komentarai per daug detalūs ir turėtų būti labiau apibendrinti*. Daugiausia pastabų išsakė 50-59 metų vyrai (9 proc. respondentų).

6 lentelė. Respondentų išsakytos pastabos vertinant 6 klausimą (pagal amžiaus grupes ir lytį)

Amžiaus grupė	Vyrai	Moterys
20-29 metai	✚ Suprantamai	✚ <i>Per daug smulkiai komentuojama apranga, išvaizda. Komentarai turi būti trumpesni, konkretesni</i>
30-39 metai		✚ <i>Per daug pasakojama apie aprangą, mimiką</i>
40-49 metai	✚ <i>Apie drabužius truputi per daug, bet įdomu žinoti, kaip veikėjai atrodo. Paieškoti konkretesnių frazių, spalvingesnių frazių</i> ✚ <i>Reikėtų išsamiau komentuoti</i>	✚ Manau, kad pakako. Jų trukmė irgi pats tas, nereikia nei ilgesnių, nei trumpesnių ✚ <i>Galėtų mažiau kartų komentuoti aprangą, nes atrodo, kad kartojasi, o filmą labai ištesia</i>
50-59 metai	✚ <i>Apie išvaizdą komentary net per daug. Reikėtų nupasakoti tik pagrindines, svarbiausias detales</i>	✚ <i>Bet norėtųsi trumpesnių frazių</i> ✚ <i>Per smulkiai komentuojama</i>

	<ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>Komentarus apie drabužius labiau apibendrinti</i> ✚ <i>Gal nereikėtų kiekvienoje scenoje taip smulkiai pasakoti aprangos, darosi monotoniška ir nuobodu</i> ✚ <i>Man pasirodė komentary per daug</i> 	<i>apranga, mimikos</i>
60-69 metai	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Smulkiai viskas apibūdinta, suprantamai, tarsi mačiau ir spalvas, ir rūbus, ir veido išraišką 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>Kartais net per daug komentary apie išvaizdą</i> ✚ <i>Atsisakyti labai smulkių detalių. Labiau apibendrintai pasakyti (pvz., šventiški drabužiai, kasdieninė apranga, sportinė apranga...)</i>
70 metų ir vyresni	<ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>Gal šiek tiek per daug</i> ✚ <i>Nereikia šitų komentary</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>Per smulkiai komentuojama apranga</i> ✚ <i>Galėtų būti du balsai. Ypač apie drabužius kalbant reikėtų trumpinti komentarus. Komentuoti tik tai, kas svarbu, pvz., klasikinis, ekstravagantiškas, neskoningas, laisvas stilius ar pan.</i>

Apklauso rezultatai parodė, kad *pačiam filmui ar personažų dialogams garsinio vaizdavimo komentarai trukdė* kas septintam – aštuntam respondentui (13 proc.), iš jų daugiau moterims (9 proc.). Didžioji dalis (87 proc.) žiūrovų minėtų trūkumų nepastebėjo (9 pav.).

9 pav. 7 klausimo „Ar garsinio vaizdavimo komentarai netrukdo pačiam filmui ar personažų dialogams?“ vertinimas

Atsakydami į šį klausimą jį pakomentavo 24 proc. respondentų. 13 proc. atsakiusiųjų, iš jų 11 proc. moterų, turėjo pastabų ir teigė, kad *dialogo metu įterpiami garsinio vaizdavimo komentarai trukdo, blaško dėmesį*. Jokių pastabų neišsakė 30-39 ir 40-49 metų respondentai (7 lentelė).

7 lentelė. Respondentų išsakytos pastabos vertinant 7 klausimą (pagal amžiaus grupes ir lytį)

Amžiaus grupė	Vyrai	Moterys
20-29 metai	✚ Gerai ir laiku viskas	✚ <i>Kai kada trukdo</i>
30-39 metai		
40-49 metai		
50-59 metai	✚ <i>Trukdo, kai įterpiama į dialogą. Geriau komentuoti po dialogo arba po tam tikro veiksmo</i>	✚ <i>Blaško</i> ✚ <i>Komentuojama per tyliai, o veikėjai kalba labai garsiai</i>
60-69 metai	✚ Taip tik padeda suprasti veiksmus ✚ Komentarai aiškūs, gerai įgarsinta ✚ Komentarai aiškūs	✚ <i>Blaško dėmesį</i>
70 metų ir vyresni		✚ Man tai papildė filmo dialogus ✚ <i>Nepertraukti dialogų. Sakyti tik esminius dalykus, t.y. tokius, kurie turi reikšmę ir kažką pasako apie veikėjus ar turi įtakos veiksmui</i>

Vertinant respondentų *bendrą nuomonę apie šį filmą*, matyti, kad pastabas išsakė beveik visi (98 proc.) apklausos dalyviai (8 lentelė).

8 lentelė. Respondentų nuomonė apie filmą su garsinio vaizdavimo komentarais (8 klausimas)

Amžiaus grupė	Vyrai	Moterys
20-29 metai	✚ Galvojau neiti, bet labai patiko. Man viskas gerai buvo, bet <i>senesniems gal kiek per ilgas galėjo būti filmas</i> . Daugiau tokių filmų su komentarais. Smagus filmas.	✚ <i>Norėčiau tylesnio angliško komentaro</i> . ✚ Patiko ir norisi daugiau tokių filmų, bet <i>komentarai turėtų būti koncentruotesni, tikslesni</i> . Kai kur jie trukdo, nes galima suprasti iš kalbos, veikėjų tonacijų.
30-39 metai		✚ Gal galima <i>komentuoti vykstant veiksmui be žodžių ir nestabdyti kadro, tada filmas nebūtų toks ilgas</i> .
40-49 metai	✚ Patiko. ✚ <i>Nevienodas garso lygis. Kartais trukdo muzika</i> . ✚ <i>Sunku suprasti kalbą. Įgarsinimo ir</i>	✚ Norėčiau, <i>kad būtų vyriškas ir moteriškas garsinimas</i> . ✚ Smagus filmas, šaunūs garsiniai vaizdavimai, labai raiški kalba, <i>gal filmas ilgokas</i> , bet įdomus.

	<p><i>komentary garsumas labai skiriasi.</i></p>	<p>✚ <i>Sunku suprasti, ką veikėjai kalba, labai greita šneka.</i> Norėtume lietuviškų filmų. <i>Labai ilgas filmas.</i></p>
<p>50-59 metai</p>	<p>✚ Patiko. Bet <i>reikėtų geriau viską apgalvoti ir komentuoti tik tikrai reikšmingas detales, nes kartais prailgsta.</i> Juk daug ką galima suprasti iš veikėjų kalbos turinio, tono. Per daug druskos gadina skonį.</p> <p>✚ <i>Labai ilgas filmas, turinys nuobodus. Sunku suprasti ką kalba veikėjai.</i></p> <p>✚ <i>Veikėjai kalba labai garsiai, o komentuojama tyliai. Sunku klausytis.</i> Norėtusi įdomesnio turinio filmo.</p> <p>✚ Lietuvių režisieriaus filmo norėtusi.</p>	<p>✚ Norėčiau lietuviško filmo.</p> <p>✚ <i>Per garsus angliškas komentaras.</i></p> <p>✚ Patiko. Daugiau tokių filmų. <i>Norėtusi 2 balsų (vyriško ir moteriško).</i></p> <p>✚ Viskas patiko, bet <i>daugiau konkretumo nepakenktų, tada ir trukmė būtų geresnė. Dabar prailgo truputį.</i></p> <p>✚ <i>Norėtusi filmo be vertimo, kad netrukdytų originalo kalba.</i> Sunku suprasti ką veikėjai kalba.</p> <p>✚ Kitokio žanro filmo norėtusi <i>ir kad filmas būtų įgarsintas lietuvių kalba arba lietuvių filmas.</i></p>
<p>60-69 metai</p>	<p>✚ <i>Galėtų būti trumpesnis.</i></p> <p>✚ Norėtusi daugiau tokių filmų. Geras filmas, žymiai labiau patiko už jau matytą „Gražuolę“. Kad per TV tokius rodytų, geriau suprastume. Kitą kart žiūri, o tas pats, kaip klausytumeisi knygą.</p> <p>✚ Trūkumų nepastebėjau.</p> <p>✚ <i>Neįdomus filmas, prailgo žiūrėti. Sunku suprasti veikėjų kalbą. Gal lietuviškų filmų galima įgarsinti.</i></p>	<p>✚ <i>Nepatiko filmo turinys.</i></p> <p>✚ Filmas patiko. <i>Trukdė garsiai girdima anglų kalba. Pageidavimas įgarsinti vyriškais ir moteriškais balsais.</i></p> <p>✚ <i>Per ilgas.</i></p> <p>✚ Labai patiko, gana aiškus tekstas. Norėtusi dar pamatyti daugiau filmų.</p> <p>✚ Patiko. Norėčiau daugiau filmų.</p> <p>✚ Labai patiko. <i>Kartais komentarai skamba per tyliai. Ypač kai groja muzika.</i></p> <p>✚ <i>Kartais muzika per daug garsi.</i></p>
<p>70 metų ir vyresni</p>	<p>✚ <i>Labiausiai trukdė anglų kalbos komentarai.</i></p> <p>✚ Šį bandymą vertinu teigiamai ir sveikintinai, nes padeda neregiams suprasti kino meną. Manau, kad buvo parinktas subtiliausias kino žanras – komedija, kur sunkiausia jį komentuoti, nes lemia kiekvienas judesys, veido išraiška, manieros. Neregiui svarbiausia suprasti kino filmą ir tam turi būti skirtas pagrindinis</p>	<p>✚ <i>Lėkštas filmas, hollywoodinis.</i></p> <p>✚ Nėra prie ko „prikibti“. Geras ir pats filmas, labai juokiasi. Norėtusi daugiau filmų su garso komentarais. Ir kad per televiziją tokių atsirastų.</p> <p>✚ Labai svarbūs komentarai, kai nematai kaip apsirengęs, kokių spalvų rūbai, kaip elgiasi (gestikuliuoja ir pan.). Už tai, kad daugiau atsirastų tokių filmų!</p>

	<p>dėmesys. <i>Mažiau reikia komentuoti aprangą, judesius, kurie nėra reikšmingi filmo supratimui. Vyrų vaidmenį turėtų versti vyras, o moterų – moteris. Dar tam turėtų būti komentatoriaus balsas. Siūlyčiau pasirinkti rimtesnio veikėjo filmus.</i> Labai lauksiu.</p> <p>✚ Viskas pakankamai gerai.</p> <p>✚ <i>Labai neaiškiai įgarsinti personažai, per greitai kalbama, neįmanoma suprasti, trukdo originalo kalba.</i></p> <p>✚ <i>Filmas per ilgas, atsibosta, labai prastai įgarsinta, trukdo klausytis originalo kalba.</i></p> <p>✚ <i>Prasta garso įrašo kokybė. Kai kuriose vietose sunku suprasti ką sako. Originalus įrašas susimaišo su vertimu.</i></p>	<p>✚ Daugiau filmų norėtuši!</p> <p>✚ Viskas buvo gerai, bet kai pasilpusi dar ir klausia, tai kartais nespėdavau suprasti. Bet čia jau ne kūrėjų problemos.</p> <p>✚ Labai patiko. Smagus filmas.</p> <p>✚ Patiko. Norėčiau daugiau tokių filmų. <i>Iš pradžių buvo komentatorės balsas įtemptas, nelaisvas, vėliau – pagerėjo.</i></p>
--	--	--

Kaip matyti iš 8 lentelėje pateiktos informacijos, komentarus šiuo klausimu išsakė visų amžiaus grupių respondentai, daugiausia – po 16 proc. moteris, kurių amžius 60-69 ir 70-79 metų. Apklausos dalyvių pastebėtus trūkumus dėl filmo „Kad ir kas benutiktų“ su garsinio vaizdavimo komentarais vertinimo galima suskirstyti į 4 grupes:

1. *Garsiniai komentarai neturėtų labai prailginti filmo trukmės* (siūlo 13 proc. vyrų ir 11 proc. moterų);
2. *Garsinius komentarus filmuose galėtų įskaityti du diktoriai (vyrišku ir moterišku balsais)* (siūlo 7 proc. moterų ir 2 proc. vyrų);
3. *Garsiniai komentarai turėtų būti trumpesni, atskleidžiantys tik reikšmingas detales, esmę* (siūlo po 4 proc. vyrų ir moterų);
4. *Netaikyti garsinių komentarų filmams, turintiems dvigubą įgarsinimą* (siūlo po 11 proc. vyrų ir moterų).

IŠVADOS

1. Ši apklausa buvo atlikta siekiant išsiaiškinti LAB lankytojų, turinčių regos sutrikimų, nuomonę apie garsinio vaizdavimo komentarus įterpimą Vudžio Aleno (Woody Allen) filmo „Kad ir kas benutiktų“ metu ir tobulinti garsinį filmų komentavimą.
2. Tyrimo rezultatai parodė, kad didžioji dalis respondentų apskritai garsinio vaizdavimo komentarus įvairiais aspektais (įterpimo laiką, apimtį, aiškumą, išsamumą ir kitus kriterijus, padedančius apibūdinti įvairias filmo scenas, veikėjus ir kt.) įvertino teigiamai. Regos negalią turintiems žiūrovams (didžiąjai jų daliai) garsinio vaizdavimo paslauga atrodo esanti labai reikalinga ir patraukli, todėl jie norėtų, kad filmai su garsiniu vaizdavimu būtų rodomi ir per televiziją.
3. Atlikus apklausą nustatyta, kad vertinant auditorijos poreikius pagal lytį ir amžių, beveik visi respondentai vienu ar kitu klausimu turėjo pastabų ne tik dėl pastebėtų garsinio vaizdavimo komentarus trūkumų, bet ir išsakė įvairių pageidavimų ar pasiūlymų, net jei konkrečių trūkumų neižvelgė. Analizuojant atsakymų į pateiktus klausimus procentinę išraišką pagal tiriamas respondentų charakteristikas (lytį ir amžiaus grupes) matyti, kad jos šiek tiek skiriasi, tačiau esminės tendencijos, labiau būdingos tam tikros lyties ar amžiaus grupės atstovams šios apklausos metu neišryškėjo.
4. Apklausos rezultatai rodo, kad žiūrovai daugiausiai pastabų turėjo dėl išžėstos filmo trukmės. Respondentų nuomone, ją prailgino garsiniai komentarai, kurių įterpimo metu buvo stabdoma filmo peržiūra. Be to, žiūrovai pažymėjo, kad filmo metu trukdė girdimi komentarai filmo originalo (anglų) kalba. Kita svarbi pastaba buvo dėl to, kad kai kurie garsinio vaizdavimo komentarai per smulkiai apibūdino filmo veikėjų aprangą, mimiką, judesius ar kitas, respondentų nuomone, mažiau reikšmingas filmo scenas. Žiūrovai pastebėjo, kad kartais buvo sunku suprasti garsinius komentarus dėl nevienodo garso lygio, komentatorės balsas vietomis buvo girdimas prasčiau ir tyliau nei pačių filmo veikėjų.
5. Respondentai pasiūlė, kad filmuose garsinio vaizdavimo komentarus diktoriai įskaitytų dviem (vyrišku ir moterišku) balsais.
6. Komentuoti siūloma po veiksmo, nepertraukiant veikėjų dialogų ir nestabdant filmo. Žiūrovų nuomone, garsinio vaizdavimo komentarai turėtų būti trumpesni, tikslesni ir labai konkretūs, apibūdinantys tik reikšmingas filmo scenas.

**VUDŽIO ALENO (WOODY ALLEN) FILMO „KAD IR KAS BENUTIKTŲ“
GARSINIO VAIZDAVIMO KOMENTARŲ VERTINIMO ANKETA**

1. Ar garsinio vaizdavimo komentarai filme buvo įterpiami laiku?

- Taip
 Ne (*pakomentuokite pastebėtus trūkumus*)

2. Ar garsinio vaizdavimo komentarų apimtis yra pakankama?

- Taip
 Ne (*pakomentuokite pastebėtus trūkumus, pvz.: komentarai per ilgi, per trumpi, kita*)

3. Ar garsinio vaizdavimo komentarai buvo aiškūs ir išsamūs?

- Taip
 Ne (*pakomentuokite pastebėtus trūkumus*)

4. Ar užtenka garsinio vaizdavimo komentarų, kad būtų galima suprasti, kada ir į kokią vietą persikėlė veiksmas?

- Taip
 Ne (*pakomentuokite pastebėtus trūkumus*)

5. Ar užtenka garsinio vaizdavimo komentarų aplinkai, kurioje vyksta filmo veiksmas, suprasti?

- Taip
 Ne (*pakomentuokite pastebėtus trūkumus*)

6. Ar užtenka garsinio vaizdavimo komentarų filmo veikėjams (veikėjų veiksmams, išvaizdai, gestams, mimikai ir kt.) apibūdinti?

- Taip
 Ne (*pakomentuokite pastebėtus trūkumus*)

7. Ar garsinio vaizdavimo komentarai netrukdo pačiam filmui ar personažų dialogams?

- Ne, komentarai netrukdo
 Komentarai trukdo (*pakomentuokite pastebėtus trūkumus*)

8. Kitos Jūsų pastabos

9. Jūsų lytis

- Vyras
 Moteris

10. Jūsų amžius (metais)

Apklauso vykdytojai:
LAB Vilniaus, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių
Vartotojų aptarnavimo centro darbuotojai
Ataskaitos rengėjai:
Darius Tamošiūnas, Ilona Daučiūnienė